

GEHEIM

EX nr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN / VEIL**

MAANDOVERZICHT

JULI / AUGUSTUS 1975

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

JULI / AUGUSTUSTUS 1975

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.nr.</u>
Samenvatting	1
<u>DEEL I: Oost-Europa</u>	
Hoofdstuk A: Politiek	
1. Samenvatting	2
2. Warschaupakt	
a. Bezoek Bulgaarse delegatie aan Polen	2-3
3. Sovjet-Unie	
a. Internationale Afdeling Centraal Comité van CPSU	3-5
4. Tsjechoslowakije	
a. Bezoek van Husak aan Sovjet-Unie	5-6
b. Mutaties	6
c. Dubcek's nieuwe brief	6-7
5. Roemenië	
a. Bezoek militaire delegatie aan de SU	8
Hoofdstuk B: Economie	
1. Oost-Europa	
a. Vooruitzichten landbouwproductie	9-10
2. Sovjet-Unie	
a. Overeenkomst met DDR	10-11
b. Overeenkomst met Bulgarije	11
c. Besprekingen met India	11
Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten	
1. Samenvatting	12
2. Activiteiten	
a. Algemeen	12
b. Oost-Duitsland	12-13
c. Polen	13
d. Tsjechoslowakije	13
e. Hongarije	13
3. Locatie	
a. SGV-pontonbrugeenheden	13-14
4. Organisatie	
a. NVA-genie-eenheden	14
b. NVA-divisie artillerie	14
c. NVA anti-tank batterij/mechdivisie	14

	<u>blz.nr.</u>
5. Materieel	
a. Vervanging van de PT-76 bij de GSVG	14-15
b. Sovjet gepantserd genievoertuig M-1972	15
c. Joegoslavië: Gepantserd amfibisch infanterie gevechtsvoertuig (M-980?)	15-16
TVG nr 11/75	17
TVG nr 12/75	18
Hoofdstuk D: Oorlogspotentieel	
1. Wapenproductie Warschaupaktlanden	
a. Sovjet-Unie	19
b. Polen	19
c. Tsjechoslowakije	19
d. Hongarije	19
e. Roemenië	19
<u>DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Het Sinai-akkoord	20
2. Syrië-Jordanië	21
<u>DEEL III: Verre Oosten</u>	
1. Laos	22
2. Kambodja-China	22

Geheim

SAMENVATTING

(Zie ook de afzonderlijke Samenvattingen op blz 2 en 12.)

1. Oost-Europa

In de verslagperiode is weer duidelijk gebleken dat de Warschaupaktstaten onderling, ondanks alle verschillen in deze landen, nauw samenwerken, zowel op politiek als economisch terrein. Vooral nu de vooruitzichten op het gebied van de landbouwproductie uiterst somber zijn, zal de Sovjet-Unie zijn bondgenoten moeten bijspringen.

De oefen-/opleidingsactiviteiten bij de Warschaupakt landstrijdkrachten vinden onverminderd doorgang, evenals de gestage uitbreiding met en modernisering van militair materieel.

2. Midden-Oosten/Noord-Afrika

Het belang van het troepenscheidingsaccord hoewel het enige ontspanning heeft gebracht moet vooral niet overschat worden. De problemen

- de Arabische eis tot volledige teruggave van de sinds de 1967-oorlog door Israël bezette gebieden;
- de Palestijnse eis van een eigen staat, en
- de Israëliëse eis van veilige en erkende grenzen, blijven bestaan.

3. Verre Oosten

Nu geheel Indochina in Communistische handen is, moet worden afgewacht of de drie landen in dit gebied zich op de Sovjet-Unie of op China zullen richten.

Vooralsnog lijkt Kambodja de meest nauwe banden met China te hebben.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek

Geheim

1. SamenvattingWarschaupakt

Het bezoek en de samenstelling van een delegatie van de Bulgaarse cp aan Polen lijkt aan te tonen dat vraagstukken betreffende civiele verdediging en volksmilitie steeds meer aandacht krijgen en dat Polen voor een aantal WP-landen op dit gebied maatgevend lijkt te zijn.

Sovjet-Unie

Een nadere beschouwing van de internationale afdeling van het Centrale Comité van de CPSU geeft de invloed en controle aan van deze afdeling op het buitenlands beleid van de SU in zijn totaliteit.

Tsjechoslowakije

Een aantal recente ontwikkelingen in Tsjechoslowakije, waaronder de brieven van de voormalige partijleider Dubcek, lijkt aan te geven dat de huidige positie van partijleider/president Husak niet onaanvaardbaar is en dat een koerswijziging niet tot de onmogelijkheden behoort.

Roemenië

Het recente bezoek van een militaire delegatie aan de SU zou mede hebben plaatsgevonden n.a.v. ongerustheid aan Sovjet zijde over Roemeense militaire contacten met Westelijke landen.

2. Warschaupakt

Confidentieel

a. Het bezoek van een Bulgaarse delegatie aan Polen

Begin juli verbleef een delegatie van het Centraal Comité van de Bulgaarse communistische partij o.l.v. het hoofd van de afdeling Bestuur en Militaire Zaken van het CC, Palin, in Polen, op uitnodiging van het Centraal Comité van de Poolse cp. De delegatie voerde gesprekken met de leiding van de Afdeling Bestuur van het CC van de Poolse partij, welke werden voorgezeten door het hoofd van die afdeling, Palimaka.

Ook werden gesprekken gevoerd in het ministerie van Binnenlandse Zaken, met de Hoofdafdeling Politieke Zaken van de Poolse strijdkrachten, en de Militaire Kamer van het Opperste Gerechtshof.

Voorts werd een bezoek gebracht aan het wojwodschap Poznan, waar gesprekken plaatsvonden met functionarissen op het gebied van justitie en van de volksmilitie.

De gasten stelden zich ook op de hoogte van de werkwijze van de partij-organisaties in ondernemingen, sociale organisaties en overheidsinstellingen.

(B-2) (Gr)

Commentaar: Een deel van de besprekingen was gewijd aan de Civiele verdediging en aan de Volksmilitie. Reeds in 1971 bezocht een Bulgaarse delegatie Polen om gegevens te verzamelen over ervaringen welke de Polen hadden met het oprichten van civiele verdedigingseenheden in fabrieken, bedrijven en steden.

Sinds het in werking treden van de Bulgaarse wet op de Civiele Verdediging in 1972, is een intensivering van civiele verdedigingsmaatregelen waargenomen. In de afgelopen jaren mankeerde het echter nog aan de inzetbereidheid van de bevolking. De indruk bestaat dan ook dat dit recente bezoek van Bulgaarse partijleden mede tot doel had zich op de hoogte te stellen van de Poolse wijze van propaganda maken voor de civiele verdediging. Een ander onderwerp van bespreking zou betrekking kunnen hebben op de Volksmilitie.

Bulgarije streeft sinds kort naar een verbetering van de werkzaamheden van de Volksmilitie, waarbij de taak, functie en het doel van de Volksmilitie centraal staan. Tevens is men bezig met het aantrekken van reservisten, die een hogere schoolopleiding hebben genoten, t.b.v. de Volksmilitie, hierbij uitgaande van het feit dat betrokkenen moeten zijn aanbevolen door de komsomol, de Bulgaarse communistische jongeren organisatie. Met deze wijze van recruterende hebben de Polen reeds jaren lang ervaring. De indruk bestaat dat Polen enigermate als voorbeeld dient op dit terrein voor de overige NSWP-landen.

3. Sovjet-Unie

Geheim

a. De Internationale Afdeling van het Centraal Comité van de CPSU

In juni publiceerde het, door omstandigheden in Parijs gedrukte Portugese blad "Republica" een "geheim" document van de hand van Sovjet CC-secretaris Ponomarev, dat betrekking had op de door Westelijke cp'n te volgen lijn voor een machtsovername. Afgezien dat de strekking en inhoud van dit artikel overeenkwamen met een door Ponomarev vorig jaar in het tijdschrift "Problems of Peace and Socialism" gepubliceerd artikel, werd vermeld dat het kandidaat-Politbureaulid Ponomarev in zijn hoedanigheid van CC-secretaris annex Hoofd van de Internationale Afdeling van het Centraal Comité van de CPSU, uitsluitend verantwoordelijk is voor de relaties met niet-regerende communistische partijen.

De veronderstelling dat er in de SU een strikt principiële scheiding bestaat in de verantwoordelijkheden voor relaties tussen partijen en die tussen staten, is onjuist en geeft, samen met het bekend worden van enige personeelwijzigingen in bovengenoemde CC-afdeling, aanleiding tot een wat nadere beschouwing.

Deze moet uitgaan van de principes van de communistische partijorganisatie. Ondanks het feit dat de interactie tussen het partij- en het staatsapparaat complex en vaak nogal persoonsgebonden blijkt, is en blijft het principe fundamenteel dat de partij het beleid bepaalt en toezicht houdt over de uitvoering ervan door de staat. In het Politbureau wordt het beleid bepaald, terwijl het toezicht op de uitvoering van dat beleid berust bij het partij-secretariaat. De permanente staf van het secretariaat van het Centraal Comité van de CPSU is georganiseerd in afdelingen die verantwoording verschuldigd zijn aan de CC-secretarissen. Alle ministeries en regeringsinstanties staan onder de controle van één van de afdelingen van dit partij-apparaat. Zo staat het ministerie van Buitenlandse Zaken geenszins onafhankelijk t.o.v. enerzijds de Internationale Afdeling met Ponomarev als Hoofd, anderzijds de afdeling voor de relaties met de partijen van de socialistische landen o.l.v. CC-secretaris Katushev.

GEHEIM

Opgemerkt kan worden dat de secties van deze Internationale Afdeling van het CC op basis van dezelfde geografische indeling georganiseerd zijn als de afdelingen op het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Een al te letterlijke interpretatie van de naam van de afdeling waarvoor Katushev verantwoordelijk is, kan bijgedragen hebben tot de hierboven reeds vermelde, en kennelijk wijd verbreide, veronderstelling dat de enige taak van Ponomarev's afdeling bestaat uit het onderhouden van relaties met cp'n in de rest van de wereld.

Deze voorstelling van zaken is te meer misleidend omdat Katushev's afdeling te maken heeft met aan de macht zijnde cp'n die uit dien hoofde een breder terrein beslaan en andere belangen hebben dan alleen het partij-belang en -beleid van de niet-regerende Westelijke cp'n.

In de NSWP-landen zijn de afdelingen van Ponomarev en Katushev samengevoegd tot een afdeling.

Er zijn aanwijzingen dat de verantwoordelijkheid voor de partijlijn in het buitenlands beleid bij afwezigheid van Brezhnev vooral berust bij Politbureaulid tevens CC-secretaris, Suslov, en in mindere mate bij Kirilenko die eveneens Politbureaulid en CC-secretaris is. Vooral van Suslov loopt de lijn naar Ponomarev en Katushev, waarbij aangetekend kan worden dat Ponomarev beschermeling en vriend van Suslov is.

Een beperkt overzicht van de activiteiten van bovengenoemde 3 personen gedurende de afgelopen maanden toont door de hieruit blijken- de contacten van de Internationale Afdeling van het CC met niet-communistische partijen, bevrijdingsbewegingen en politici van niet-WP staten aan dat de reikwijdte van deze afdeling verder strekt dan alleen de contacten met cp'n.

- (1) In april zijn Suslov en Ponomarev aanwezig bij besprekingen met een delegatie van de Franse socialistische partij in Moskou.
- (2) In mei ontvangt Ponomarev vertegenwoordigers van de cp'n van België en Groot-Brittannië, en heeft samen met Katushev een onderhoud met de Joegoslaaf Grlickov het kader van de voor bereidingen van de Europese conferentie van cp'n.
- (3) In juni gaat een CPSU-delegatie o.l.v. Ponomarev naar Syrië. In deze delegatie wordt Rumyantsev voor het eerst als plv. hoofd van de Internat. Afdeling genoemd. In de vijftiger jaren was Rumyantsev attaché in Damascus. Ponomarev heeft een ontmoeting met PLO-leider Arafat.
- (4) Ook in juni heeft een Sovjet delegatie o.l.v. Ponomarev in Moskou een ontmoeting met een Israelische cp-delegatie. In de Sovjet delegatie waren opgenomen Zagladin, die tot nu toe bekend stond als plv. Hoofd van de Internationale Afdeling met verantwoordelijkheid voor West-Europa, maar die nu stond aangekondigd als lid van de CPSU Centrale Inspectie Commissie, alsmede het plv. Hoofd van de Internationale Afdeling van het CC, Ulyanovsky. Zagladin is nu waarschijnlijk eerste plv. hoofd. Ook uit zijn recente activiteiten blijkt dat hij niet alleen inter-partij relaties behandelt. In mei 1973 begeleidde hij Brezhnev naar Bonn; in juli 1974 maakte hij, hoewel hij

officieel de gast was van de Belgische cp, contact met de EEG voor besprekingen in de toekomst met CEMA en in dec. 1974 was hij met Brezhnev in Parijs en nam deel aan de besprekingen. Begin dit jaar was hij in Nederland bij het Congres van de CPN.

- (5) Begin juli is Ponomarev aanwezig bij besprekingen met SPD-voorzitter Brandt in Moskou. Vlak voor deze ontmoeting houdt Ponomarev een rede t.g.v. de 40e verjaardag van het VIIe Komintern-congres.

Op het congres in 1935 werd door de communisten de Volksfront-politiek en actie-eenheid met de sociaal-democraten bepleit. Volgens Ponomarev komt deze strategie op het moment bijzondere betekenis toe, onder de toevoeging dat dan wel de anti-Sovjet en anti-communistische aanvallen in politiek en propaganda van de sociaal-democratie moeten ophouden, maar dat de CPSU evenwel door zal gaan met het bekritisieren van de ideologie en de politiek van de sociaal-democratie.

- (6) Ook in juli hebben Suslov en Ponomarev een onderhoud met een delegatie van de Noorse cp, alsmede met een delegatie van Amerikaanse Senatoren, terwijl Ponomarev in diezelfde maand de president van de Poolse jeugdorganisatie ontvangt.

Aan dit alles kan nog worden toegevoegd dat Suslov en Ponomarev allebei voorzitter zijn geweest van de Commissie voor Buitenlandse Zaken van de beide Raden van de Opperste Sovjet, Ponomarev sinds 1964, terwijl hij vanaf 1955 Hoofd van de Internationale Afdeling van het CC is. Ook dit wijst op een betrokken zijn bij het buitenlands beleid op brede basis.

Naast de Internationale Afdeling zijn er in het CC nog andere afdelingen die betrokken zijn bij de buitenlandse politiek.

Dit zijn de afdeling voor het kader in het buitenland, welke tot voor kort door Abrasimov werd geleid, die nu ambassadeur in Oost-Berlijn is, en de afdeling in het CC die voor de strijdkrachten en de inlichtingendiensten verantwoordelijk is.

In de praktijk zal tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en de afdelingen van Katushev en Ponomarev nog al eens onenigheid bestaan.

In hoeverre de Sovjet minister van Buitenlandse Zaken Gromyko, op grond van zijn in 1973 verkregen volwaardig Politbureaulidmaatschap, beter in staat is dan voorheen om zijn opvattingen tegenover die van de CC Internationale Afdeling door te zetten, kan niet worden bepaald. Onenigheid kan ook ontstaan doordat het Ministerie met zijn waarschijnlijk grotere afdelingen beter tot detail-analyse in staat is dan de Internationale Afdeling van het CC. Dit doet echter niets af aan de belangrijke rol die de Internationale afdeling van het CC speelt in het kader van de partijcontrole.

(B-3) (R) (W) (G)

4. Tsjechoslowakije

a. Het bezoek van Husak aan de Sovjet-Unie

De Tsjechoslowaakse partijleider en president Husak, die vanaf 15 juli voor vakantie in de SU was, en dit verblijf slechts onderbrak om als Hoofd van de Tsjechoslowaakse delegatie naar de afsluiting van de CEVS in Helsinki te gaan, had op 10 augustus op de Krim een ontmoeting met Sovjet partijleider Brezhnev.

Gesproken werd over de huidige problemen in de internationale situatie, over de verdere ontwikkeling in de samenwerking tussen de CPSU en de Tsjechoslowaakse cp en over de samenwerking tussen de SU en Tsjechoslowakije, in het bijzonder op economisch gebied. De gesprekspartners waren van mening dat de resultaten van Helsinki van "buitengewone historische betekenis" waren en dat ze een nieuwe fase openen in het proces van de vermindering van de internationale spanning.

(B-2) (G) (W)

Confidentieel b. Mutaties

Tijdens de bijeenkomst van het Centrale Comité van de Tsjechoslowaakse cp op 2 en 3 juli, werd bepaald dat het 15e partijcongres op 12 april 1976 zal plaatsvinden. Voor het eerst sedert meer dan 4 jaar vonden twee mutaties in het partij-presidium plaats. De voorzitter van de Plan-commissie, Hula, werd tot volwaardig lid van het presidium benoemd, terwijl de CC-secretaris en voorzitter van de landbouw-commissie van het CC, Baryl, tot kandidaat-lid werd gekozen. Beide functionarissen hebben alle zuiveringen en ontwikkelingen sinds 1948 overleefd.

De promotie van twee economische experts naar het top-orgaan van de partij, weerspiegelt het belang van de huidige partijleiding bij een stabiele economie in een situatie die (vooral in het Tsjechische gedeelte van het land) door onverschilligheid lijkt te worden gekenmerkt. Het is waarschijnlijk dat deze benoemingen de invloed van ultra-conservatieven in de partijtop niet versterken, maar eerder een versteviging betekenen van de positie van partijleider en president Husak.

Hier tegenover staat in Slowakije de benoeming van de als zeer orthodox bekend staande Salgovic tot lid van het partijpresidium van de Slowaakse cp. Salgovic werd vooral bekend door zijn rol als plv. minister van Binnenlandse Zaken tijdens de gebeurtenissen van 1968 en door zijn trouwheid met repressie-technieken. Hij is bevriend met en geestverwant van CC-secretaris voor Internationale Zaken, Bilak, die zich in het partijpresidium van de Tsjechoslowaakse cp als belangrijkste tegenstrever en voorstander van een hardere lijn tegenover Husak lijkt op te stellen.

Salgovic werd op 7 juli ook nog benoemd tot voorzitter van de Slowaakse Nationale Raad. Bilak's machtsbasis in Slowakije lijkt hierdoor versterkt.

Afgewacht moet worden hoe dit, met het 15e partijcongres in zicht, op nationaal niveau zal uitwerken.

(B-2) (R) (W)

Confidentieel c. Dubcek's nieuwe brief

Opnieuw heeft de voormalige partijleider, Dubcek, een brief geschreven, en wel als antwoord op de aanval op hem door president/partijleider Husak in april n.a.v. de vorig najaar door Dubcek aan het Federale Parlement gerichte brief.

In zijn jongste brief plaatst Dubcek enige vraagtekens achter het oorlogsverleden en de socialistische geloofsbrieven van Husak. Sommige van zijn beschuldigingen aan het adres van Husak lijken onjuist te zijn.

(B-3) (R)

Commentaar: Het beeld dat uit allerlei berichten en geruchten inzake Tsjechoslowakije naar voren komt is er niet uitsluitend

één van een persoonlijke machtsstrijd. Steeds meer aanwijzingen duiden erop dat mogelijk ook een koerswijziging in het geding is.

Dit zou, voorzichtig gesteld, uit de gang van zaken rond Dubcek's oppositionele activiteiten kunnen worden afgeleid. Degenen in het partij-presidium (Politbureau), o.a. Kapek, Bilak en Indra, die een harder optreden dan Husak voorstaan tegenover de oppositie, leken in april hun kans te krijgen. Husak's felle aanval op Dubcek in die maand, werd echter niet door daden gevolgd. Husak's schijnbaar zwakke positie bleek in het tegendeel te verkeren, toen bekend werd dat hij Svoboda als president zou opvolgen en tevens partijleider zou blijven.

E.e.a. zou met Sovjet instemming hebben plaatsgevonden. Een verdere aanwijzing dat de "hardliners" Husak's positie op nationaal niveau voorlopig niet kunnen ondermijnen wordt gevonden in het feit dat Bilak geen deel uitmaakte van de delegatie naar de afsluiting van de CEVS, alhoewel hij hoofd van de internationale afdeling van het CC is.

Verder kunnen enige persartikelen worden gesignaleerd waarin politiek gematigden voorstellen doen om het economisch beleid flexibeler te maken.

Zonder te willen stellen dat Dubcek bewust ruimte wordt gelaten voor zijn beschuldigingen (alhoewel er onbevestigde berichten bestaan dat zijn eerste brief niet aan het Federale Parlement maar aan het Centraal Comité gericht zou zijn geweest), is het niet uitgesloten te achten dat de tekenen van groeiende oppositie de partijleiding in Praag tot een koerswijziging in enigszins liberale zin zouden kunnen bewegen. Hardnekkige geruchten willen dat Sovjet partijleider Brezhnev hiervan een voorstander zou zijn, i.v.m. de voortzetting van zijn détente-politiek en de voorbereidingen voor de Europese conferentie van cp'n. Dubcek's eerste brief schijnt al voor complicaties in dit laatste verband te hebben gezorgd. Indien deze redenatie wordt doorgetrokken rijst de vraag of Husak deze koerswijziging tot stand kan brengen of dat hij een overgangsfiguur is, die mogelijk op het 15e partijcongres zijn functie van partijleider aan een meer pragmatisch georiënteerde apparatchik zal moeten afstaan, echter onder behoud van zijn presidentschap.

Van dezette twee mogelijkheden lijkt op dit moment de eerste het minst onwaarschijnlijk, hoewel hieraan toegevoegd moet worden dat persoonlijke aanvallen op Husak nauwelijks tot een klimaatsverbetering lijken bij te dragen.

Tegenover dit alles blijft de vraag staan hoe voorstanders van de harde lijn eventueel zullen reageren.

In dit verband lijkt de nationaliteitenkwestie tussen Tsjechen en Slowaken relevant te worden. Indien Tsjechische en Slowaakse ultra-conservatieven als Indra en Bilak niet gezamenlijk tot effectieve oppositie in staat zijn, lijkt laatstgenoemde op zijn machtsbasis in de Slowaakse partij terug te kunnen vallen, om zo controle te houden op de gang van zaken. In dit verband zijn ook de berichten interessant, als zou er in het Tsjechische gedeelte veel meer van onverschilligheid, stagnatie en onvrede kunnen worden gesproken dan in Slowakije.

5. RoemeniëConfidentieel a. Het bezoek van een militaire delegatie aan de SU

Op 3 augustus eindigde het bezoek van 6 dagen aan de SU van een Roemeense militaire delegatie o.l.v. Genmaj. Gomoiu die plv. Mindef en secretaris van de politieke raad voor/de Roemeense strijdkrachten is. De Roemeense delegatie kwam naar de SU op uitnodiging van het Hoofd van de Hoofdafdeling Politieke Zaken van de Sovjet strijdkrachten, Lrgen Yepishev. De delegatie had ook een ontmoeting met plv. Mindef, Lrgen Sokolov. Het bezoek zou mede hebben plaatsgevonden naar aanleiding van bezorgdheid van Sovjet zijde over het toenemend aantal bilaterale militaire contacten van Roemenië met Westelijke landen. Ook zou via deze delegatie druk zijn uitgeoefend om meer in de pas met de politiek van de SU en de overige WP-landen te lopen. In de persberichten over dit bezoek viel de opvallende afwezigheid te noteren van de anders zo gebruikelijke adjectieven "broederlijk", "vriendschappelijk" en "hartelijk" voor ontmoetingen tussen delegaties van WP-landen.

(B-3) (G)

Commentaar: Dit jaar hebben reeds uitwisselingen van militaire delegaties plaatsgevonden met Portugal, de VS, Italië en het V.K.. Voorts bracht de Roemeense Mindef Ionita in mei een officieel bezoek aan Oostenrijk. Volgens onbevestigde berichten zouden leden van het US Armed Forces College als toeristen een bezoek aan Roemenië hebben gebracht. Vermeldenswaard in dit verband is voorts het bezoek in juni van een Chinese militaire delegatie aan Boekarest. Een verdere samenwerking niet alleen met de strijdkrachten van de WP-landen, maar ook met die van andere staten waarmee vriendschappelijke relaties worden onderhouden, werd door Ceausescu op het november vorig jaar gehouden partijcongres, aangekondigd. Een en ander vindt plaats tegen de achtergrond van de bekende Sovjet-Roemeense onenigheid over een aantal onderwerpen, waaraan er een is toegevoegd welke van Roemeense zijde de laatste maanden steeds sterker geprofileerd wordt. Dat betreft de status van ontwikkelingsland welke Roemenië claimt en die waar mogelijk als argument tegen verdere integratie in CEMA-verband wordt gebruikt onder het motto dat voorwaarde voor integratie een gelijk ontwikkelingsniveau van de lidstaten is.

Hoofdstuk B: Economie1. Oost-EuropaConfidentieel a. Vooruitzichten landbouwproductie

De oogstvooruitzichten in de zuidelijke Oosteuropese landen zijn slecht, tengevolge van zware regenval en overstromingen van o.a. de Donau en haar zijrivieren. Vooral de schade in Roemenië is zeer groot, maar ook Hongarije en Joegoslavië zullen geringere oogstresultaten hebben dan oorspronkelijk werd verwacht.

In Roemenië begonnen de overstromingen eind juni toen het peil van de rivieren in het centrum van het land aanzienlijk steeg. Op 3 juli was de situatie zo ernstig dat de regering de "bijzondere toestand" afkondigde. Overstromingen volgden toen in het zuidoosten en het zuidwesten van het land, langs de zijrivieren van de Donau en langs de Donau zelf, waarbij 800.000 hectare land onder water kwam te staan. Deze overstromingen kwamen vlak voor de graanoogst en hebben de resultaten van de landbouwproductie in ernstige mate nadelig beïnvloed.

Volgens een rapport van UNDR0 (United Nations Disaster Relief Office) te Boekarest van 16 juli zijn 1,5 miljoen ton graan, 100.000 ton zonnebloemzaden en 1 miljoen ton suikerbieten verloren gegaan, d.w.z. 10 percent van de graanoogst en zelfs een hoger percentage voor suikerbieten en zonnebloemzaden, terwijl latere rapporten duiden op een zelfs nog grotere schade.

De consequenties van deze overstromingen zullen zeer zwaar op de Roemeense economie drukken. De oogsten van 1973 en 1974 vielen ook al tegen: 13,6 miljoen ton in 1973 en nog iets minder in 1974 tegen 17 miljoen ton in 1972.

De plannen voor 1975 voorzagen in een graanproductie van 20 miljoen ton en de vooruitzichten waren tot juni redelijk.

Roemenië zal nu aanzienlijke hoeveelheden graan moeten importeren en de Roemeense regering heeft al om hulp gevraagd van de VS en Frankrijk.

De berichten uit Joegoslavië zijn ook niet optimistisch. Een rapport van juli voorspelde een graanoogst van 4 miljoen ton, slechts 65 percent van de oogst in 1974. Dit wordt deels veroorzaakt door zware regenval en overstromingen, deels door ziekte in het graan. Latere rapporten (met name uit Vojvodina) zijn iets gunstiger. Vojvodina is de belangrijkste graanproducent van Joegoslavië, doch ook hier wordt verwacht dat de graanopbrengst 15 à 20 percent lager zal zijn dan 1974. In de andere republieken is de schade groter: in Slovenië bedraagt de schade ongeveer 30 percent van de tarwe en in Kroatië ongeveer 50 percent.

Joegoslavië heeft echter nog een redelijke voorraad tarwe over van 1974 en waarschijnlijk zal dit land geen tarwe behoeven te importeren.

Het is nog niet bekend of Joegoslavië andere graansoorten zal moeten importeren, dit zal afhangen van de definitieve oogstresultaten.

Het slechte weer in Hongarije heeft de oogstwerkzaamheden vertraagd terwijl voorts op 15 juli 110.000 hectaren onder water stonden waarvan de helft landbouwgrond.

De vooruitzichten tijdens de laatste helft van juli waren echter gunstiger dan de resultaten voor 1974. Definitieve gegevens over de situatie in dit land zijn echter nog niet beschikbaar.

De Sovjet-Unie heeft tot nu toe ongeveer 14 miljoen ton graan in het Westen aangekocht (in het slechte landbouw jaar 1972 bedroegen de aankopen 18 miljoen ton), hetgeen een waarde vertegenwoordigt van meer dan 1 miljard US\$.

Hoewel droogte in de belangrijke Sovjet graangebieden hierbij een zeer belangrijke factor is, moet worden aangenomen dat de Sovjet-Unie een dergelijke immense hoeveelheid ook heeft besteld om te korten in de niet-Sovjet Warschaupaktlanden op te vangen.

2. Sovjet-Unie

Dienstgeheim

a. Overeenkomst met de DDR

De Sovjet-Unie en de DDR hebben een overeenkomst gesloten om hun vijfjarenplannen voor de periode 1976 - 1980 te coördineren.

Dit is de eerste overeenkomst van dergelijke aard welke tussen twee lidstaten van de Comecon is gesloten.

Verwacht wordt dat de andere Europese Comecon landen binnenkort ook dergelijke accoorden met de Sovjet-Unie en onderling zullen sluiten.

Het ontwerpaccoord voor de coördinatie van de vijfjarenplannen van de Sovjet-Unie en de DDR werd getekend door de voorzitters van de planbureau's van de beide landen en voorziet o.a. in verhoogde investeringen van de zijde der DDR bij de exploratie en exploitatie van grondstoffen in de Sovjet-Unie.

Zo zal de DDR bijvoorbeeld een aardgas pijpleiding leggen bij het aardgas wingebied Chkalov; materiaal leveren voor de staalindustrie te Kursk en voor de cellulose industrie in Ust Ilim.

In ruil voor deze DDR investeringen zal de Sovjet-Unie haar leveranties aan grondstoffen, ruwe olie en aardgas aan dit land verhogen. In welke mate dit zal geschieden is niet bekendgemaakt.

Commentaar: Tijdens de jaarlijkse bijeenkomsten van de Comecon-raad is sinds 1971 steeds gesproken over coördinatie van de vijfjarenplannen der lidstaten terwijl dit in het "complexe programma" als principe punt uitdrukkelijk wordt vermeld. Tot nu toe is van deze coördinatie weinig terechtgekomen omdat met name Roemenië zich hier tegen verzette.

De economische afhankelijkheid van de NSWP-landen van de Sovjet-Unie is sinds de oliecrisis van 1973 echter toegenomen en hun bereidheid tot coördinatie waarschijnlijk vergroot.

In het Hongaarse dagblad Nepszabadsag van 15 juni wordt gemeld dat de bijdrage van de NSWP-landen aan de Chkalov pijpleiding als volgt is verdeeld:

- Polen is het enige NSWP-land dat verantwoordelijk is voor de constructie van een volledige sectie van de pijpleiding;
- de DDR is verantwoordelijk voor de bouw van een halve sectie;
- Hongarije, Tsjechoslowakije en Bulgarije zullen elk een deel van de constructie financieren, terwijl Hongarije en Tsjechoslowakije tevens enkele compressor stations zullen leveren. Hongarije financiert de sectie Chkalov Alexandrov welke door de Sovjet-Unie zal worden gebouwd. Bovendien zal Hongarije vier compressorstations leveren, en wel te Khust, Gustyatin, Bogorodchani en Bobrka.

Indien het Hongaarse voorbeeld voor alle NSWP-landen opgaat dan zal de financiering van bepaalde pijpleiding secties geschieden door verhoogde goederenleveranties aan de Sovjet-Unie en door de levering van arbeid (voor Hongarije tussen de 3.000 en 3.500 werknemers).

Dienstgeheim b. Overeenkomst met Bulgarije

De Sovjet-Unie en Bulgarije hebben 12 overeenkomsten gesloten m.b.t. samenwerking en specialisatie in de zware industrie, elektronische industrie, machinebouw, chemische industrie, voedselindustrie en de bouw van motoren.

Deze overeenkomsten werden getekend tijdens de bijeenkomst van het Sovjet/Bulgaarse comité voor economische, wetenschappelijke en technische samenwerking te Sofia, eind juli 1975.

Voorts hebben de beide landen een overeenkomst getekend m.b.t. samenwerking bij de productie van uitrustingsstukken voor kernenergiestations. Bulgarije zal zich specialiseren in de vervaardiging van elektronische apparatuur voor deze stations. Geplanned werd voorts dat omstreeks 1990 vijftig percent van de Bulgaarse energiebehoefte door kerncentrales zal worden geleverd.

Commentaar: Bulgarije is het enige NSWP-land dat vanaf het einde van WO-II vrijwel steeds profijt heeft gehad van haar economische betrekkingen met de Sovjet-Unie. Ook bovenvermelde overeenkomsten doen vermoeden dat Bulgarije niet slecht af is. Zo zal de Sovjet-Unie hulp verlenen bij de bouw van 53 industriële complexen, 4 miljard KWH elektrische energie en 2,6 miljoen m³ hout leveren terwijl voorts de olie- en aardgasvoorziening van Bulgarije is veiliggesteld.

Bovendien heeft de Sovjet-Unie zich bereid verklaard om op grote schaal hulp te verlenen bij irrigatieprojecten in het Donau gebied.

Dienstgeheim c. Besprekingen met India

India en de Sovjet-Unie zullen op korte termijn besprekingen beginnen over mogelijke Sovjet hulpverlening bij de exploratie en eventuele exploitatie in India van olie.

Hoofdstuk 0: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

In de verslagperiode was er sprake van intensieve oefen-/opleidingsactiviteiten. In de DDR werden twee tijdelijk verboden gebieden ingesteld.

De uitbreiding en modernisering van artillerie en genie-eenheden bij de Oostduitse strijdkrachten gaat nog steeds door.

In Polen is een uitbreiding van het aantal (Sovjet) pontonbrugeenheden vastgesteld.

2. Activiteiten

Geheim

a. Algemeen

Gedurende juli en augustus vond in het algemeen intensieve oefen-/opleidingsactiviteit plaats.

Zwaartepunten hierbij vormden het optreden van raket- en artillerie-eenheden en het gezamenlijk optreden van diverse wapens en dienstvakken.

Geheim

b. Oost-Duitsland(1) Tijdelijk Verboden Gebieden 11 en 12/75

Ingesteld werden de TVG'n 11 en 12/75, beide met dezelfde periode van restrictie t.w.; 272400a jul - 022400a aug. Voor globale ligging, zie blz. 17 en 18.

Beide gebieden werden door GSVG-land en luchtsrijdkrachten benut. Aard en omvang van de activiteiten in TVG 11/75 konden niet worden vastgesteld.

In TVG 12/75 vond een oefening plaats met deelname van elementen van 12 Gde Tkdiv/3 Stootlr, elementen van de n/i Pijpleidingbrig/GSVG en van de n/i Rkbrig/20 Gde Lr (SCUD).

Elementen van 12 Gde Tkdiv verplaatsten zich van het oefenterrein Jueterbog naar de Letzlingerheide. Hierbij werd de Elbe overschreden.

Deze fase werd gesteund door elementen van 16 TactLulr/GSVG.

(2) GSVG

Op 13 en 14 augustus vond in het gebied Ohrdruf (PB 23) een twee-partijenoefening plaats van elementen 39 Gde Mechdiv/8 Gde Lr.

Deelname bestond uit tenminste één tkreg en één mechreg. De oefening speelde gedeeltelijk onder nucleaire omstandigheden en beoogde mede het overwinnen van waterhindernissen. Luchtsteun werd verleend door elementen van 16 TactLulr/GSVG.

Een soortgelijke oefening vond plaats van 18 - 22 augustus op het oefenterrein Letzlingerheide. Deelname hierbij bestond uit elementen van 20 Gde Mechdiv/8 Gde Lr, bestaande uit een tkreg, een mechreg, het artreg, de rkafd en de atafd. Ook deze oefening vond plaats onder gesimuleerde nucleaire omstandigheden (een A-wapen werd ingezet d.m.v. een FROG). Een rivierovergang werd uitgevoerd met steun van luchtsrijdkrachten.

(3) NVA

Op 24 augustus begon op de oefenterreinen Jueterbog en Lehnin

een gezamenlijke oefening van land- en luchtmachtstrijdkrachten. De oefening eindigde op 29 augustus, waarna op 30 augustus werd teruggekeerd naar de garnizoenen. Aan deze oefening werd deelgenomen door MD-V/NVA met districtstroepen en elementen van 1 Mechdiv en 9 Tkdiv. Voor deze oefening, waarbij het zwaartepunt lag op verzorgingsaspecten, werden reservisten opgeroepen. Bovendien zijn er aanwijzingen dat ook Sovjet eenheden deelnamen, nl. naar alle waarschijnlijkheid elementen van 112 Gde Mechreg/20 Gde Mechdiv (8 Gde Lr). Close air-support werd verleend door elementen van NVA-Lsk. Afgezien van het verplaatsen van de (oefen-) activiteiten in algemeen westelijke richting, zijn m.b.t. het verloop van deze oefening nog geen gegevens bekend.

Geheim

c. Polen(1) SGV

Waarschijnlijk vanaf 23 juli tot (tenminste) 7 augustus vond in West-Polen een Commandostafoefening met deelname van troepen plaats van de SGV. Deelname bestond uit de beide tankdivisies en 37 TactLulr.

Waarschijnlijk lag het zwaartepunt op verplaatsing over grote afstand in dit geval vanuit het gebied Legnica (WS 87) - Swietoszw (WT 20) naar het gebied Borne (XV 03), een afstand van hemelsbreed ca. 250 km.

(2) Polen

Ook in deze maand vonden in het kader van de Poolse Territoriale Verdediging (OTK) oefeningen plaats die ten doel hadden het testen van de veranderde bevelsstructuur als gevolg van de administratieve indeling van Polen.

Geheim

d. Tsjechoslowakije

Van 12 - 15 augustus vond in NW-Bohemen een gezamenlijke oefening plaats van TsGV en Tsjechoslowaakse landstrijdkrachten. Deze oefening stond mogelijk onder leiding van C-1 Lr (Tsjsl). De TsGV-deelname bestond waarschijnlijk uit elementen van 10 (?) Tkdiv. De Tsjechoslowaakse deelname werd gevormd door 2 Mechdiv/1 Lr. Het merendeel der activiteiten speelde zich af op de oefenterreinen Doupov en Mimon. Afgezien van de omvangrijke troependeelname ontbreken eerdere bijzonderheden van deze oefening.

Geheim

e. HongarijeYuGV

Van 5 - 10 augustus vond in NW-Hongarije een oefening met troepen plaats van de YuGV. Het grootste deel der deelnemende troepen was van 2 Gde Tkdiv.

Daarnaast werd deelgenomen door elementen van 35 en 102 Gde Mechdiv. Het zwaartepunt der activiteiten vond plaats op het oefenterrein Hajmasker, ten noorden van het Balatonmeer. Verdere bijzonderheden ontbreken.

3. Locatie

Geheim

a. SGV-pontonbrugeenheden (Sovjet strijdkrachten in Polen)

Sedert juni '75 zijn er twee (nieuwe?) pontonbrugeenheden vastgesteld in resp. Torun (CD 3980) en Szcecin (VV 6323).

Sedert januari '75 is een tot dan toe waargenomen pontonbrugeenheid

te Lowicz (DC2773) niet meer waargenomen.
Het is niet uitgesloten dat de uit Lowicz verdwenen eenheid verplaatst is naar één van bovenvermelde lokaties.
De twee nieuwe eenheden liggen in een gebied met belangrijke verkeersbruggen in de oost-west verbinding. Daarnaast is een derde Sovjet pontonbrugeenheid gelegerd in een soortgelijk gebied oost van Frankfurt/Oder.

De subordinitie van gemelde eenheden is tot heden niet vastgesteld. Een mogelijke taak van dit soort eenheden zou kunnen zijn het verzekeren van de oost-west verbindingen door Polen.

(B-2) (R)

4. Organisatie

Geheim

a. NVA-genie-eenheden

Uit recente waarnemingen is gebleken dat de amfibische compagnie behorende tot 5 Pontonbrug amfibisch regiment/MDV is uitgebreid van een compagnie tot een bataljon.
Met deze organisatie-uitbreiding is de samenstelling van het amfibisch bataljon van MDV nagenoeg gelijk aan dat van een amfibisch bataljon van de GSVG.

Bij 3 Pontonbrug amfibisch regiment/MD III is deze uitbreiding niet vastgesteld. De verwachting is echter dat ook deze eenheid in de toekomst over een amfibisch bataljon zal gaan beschikken.
Indien dit gerealiseerd zou worden, dan zou hiermede wederom een belangrijke stap zijn gezet in de richting van het standarisieren van de NVA landstrijdkrachtenorganisatie naar het Sovjet (GSVG) model.

(B-2) (R)

Geheim

b. NVA-divisie artillerie

Sedert 1973 worden de 122 mm houwitser M-30 (max eff dracht 12 km) bij de artillerie regimenten van de NVA divisies vervangen door 122 mm houwitser D-30 (max eff dracht 15,5 km). Deze vervanging is nu voor meer dan de helft voltooid.
Volgens nog niet bevestigde berichten zouden de artillerie regimenten van enkele mechdivisies worden uitgebreid met een gemengde zware afdeling bestaande uit 152 mm kanon houwitser D-20 en 130 mm kanonnen M-46.

Deze organisatie wijkt daarmee af van de GSVG organisatie en daarmee ook van de bovengemelde trend omtrent standaardisatie. Bevestiging van e.e.a. dient dan ook te worden afgewacht.

(B-2) (R)

Geheim

c. NVA anti-tank batterij/mechdivisie

Er zijn aanwijzingen dat de anti-tank batterijen van de mechdivisies worden uitgebreid van 6 stukken 100 mm T-12A tot 18 stukken.
Bij één divisie (1 Mechdiv) is dit reeds vastgesteld.
Een dergelijke ontwikkeling past in de trend van uitbreiding van de artillerie op divisieniveau.

(B-2) (R)

5. Materieel

Geheim

a. Vervanging van de PT-76 bij de GSVG

De PT-76 lichte verkenningsstank doet reeds dienst sedert 1950. Er zijn enkele aanwijzingen dat deze tank zal worden vervangen door de BMP, mogelijk door een verkenningsversie van dit voertuig.

Hoewel in complexen, waar verkenningseenheden zijn gelegerd, BMP's zijn waargenomen is het door het ontbreken van specifieke uiterlijke kenmerken, niet duidelijk of ze tot bedoelde eenheden behoren, of tot de daar eveneens gelegerde tank- of mecheenheden.

Confidentieel b. Sovjet gepantserd genievoertuig M-1972

Het 38 tot 40 ton zware, gepantserde genievoertuig M-1972 heeft een T-54/55 onderstel waaraan/waarop diverse hulpstukken kunnen worden gemonteerd:

- (1) een dozerblad dat aan de voorzijde kan worden bevestigd, voor het vrijmaken van opmarsroutes (puinruimen, dichten van granaattrechters, enz). Dit wordt van uit een gepantserde ruimte door de tweekoppige bemanning hydraulisch bediend. In vervoersstand ligt dit blad verticaal teruggeklapt op de voorzijde van de romp.
Men is in staat om dit dozerblad in diverse posities te gebruiken, zoals:
 - rechte stand
 - onder een hoek t.o.v. de romp
 - in V-vorm
- (2) een draaibare opbouw waarop een eveneens hydraulisch te bedienen kraan zit, welke van zes tot negen meter uitschuifbaar is en kan worden voorzien van of een grijper of een emmerbak. Het hefvermogen van de kraan zou zes tot elf ton zijn.

Geschatte gegevens:

lengte voertuig : 10.000 mm (dozerblad in vervoersstand)
 breedte voertuig : 4.000 mm (" " ")
 prestatie : 120 m³ (als bulldozer)
 snelheid (weg) : ± 50 km/uur
 rijbereik : + 500 km

De sovjet benaming van bovengenoemd voertuig zou IMR zijn.

Confidentieel c. Joegoslavië: Gepantserd amfibisch infanterie gevechtsvoertuig (M-980?)

Omtrent het op de parade in mei van dit jaar in Belgrado getoonde voertuig zijn meerdere gegevens beschikbaar gekomen.

Zo zouden bij dit licht gepantserde (± 15 mm) voertuig de hoofdwapening (20 mm kanon) en de coaxiale mitrailleur ca 80° elevatie kunnen krijgen en dan zowel grond- als luchtdoelen onder vuur kunnen nemen (hiervoor zijn aan de voorzijde van de toren twee richtperiscopen aanwezig).

AT-3 ("SAGGER") raketten, welke naar alle waarschijnlijkheid in Joegoslavië zelf in licentie worden vervaardigd, zijn dusdanig op de dubbele lanceerinrichting achteraan de toren geplaatst, dat herladen vanuit één van de twee luiken van het groepscompartiment zal moeten gebeuren.

De bemanning bestaat uit negen man, waarvan de bestuurder en de commandant links voorin het voertuig zitten, zoals dat ook bij de Sovjet BMP het geval is. De schutter zit in de éénmans toren en de zes infanteristen in het achterste gedeelte. Deze laatsten hebben de beschikking over drie schietpoorten aan elke zijde terwijl er in elk van de vlakke/platte achterdeuren eveneens één aanwezig is.

Evenals bij de BMP kan er, d.m.v. een afzuiginstallatie, bij gesloten luiken door de bemanning worden gevuurd.

De krachtbron zou een 280 pk dieselmotor zijn welke het voertuig een snelheid te land geeft van \pm 70 km/uur.

Het loopwerk is van het verbeterde Christie type en bestaat uit vijf loopwielen en drie geleide rollen.

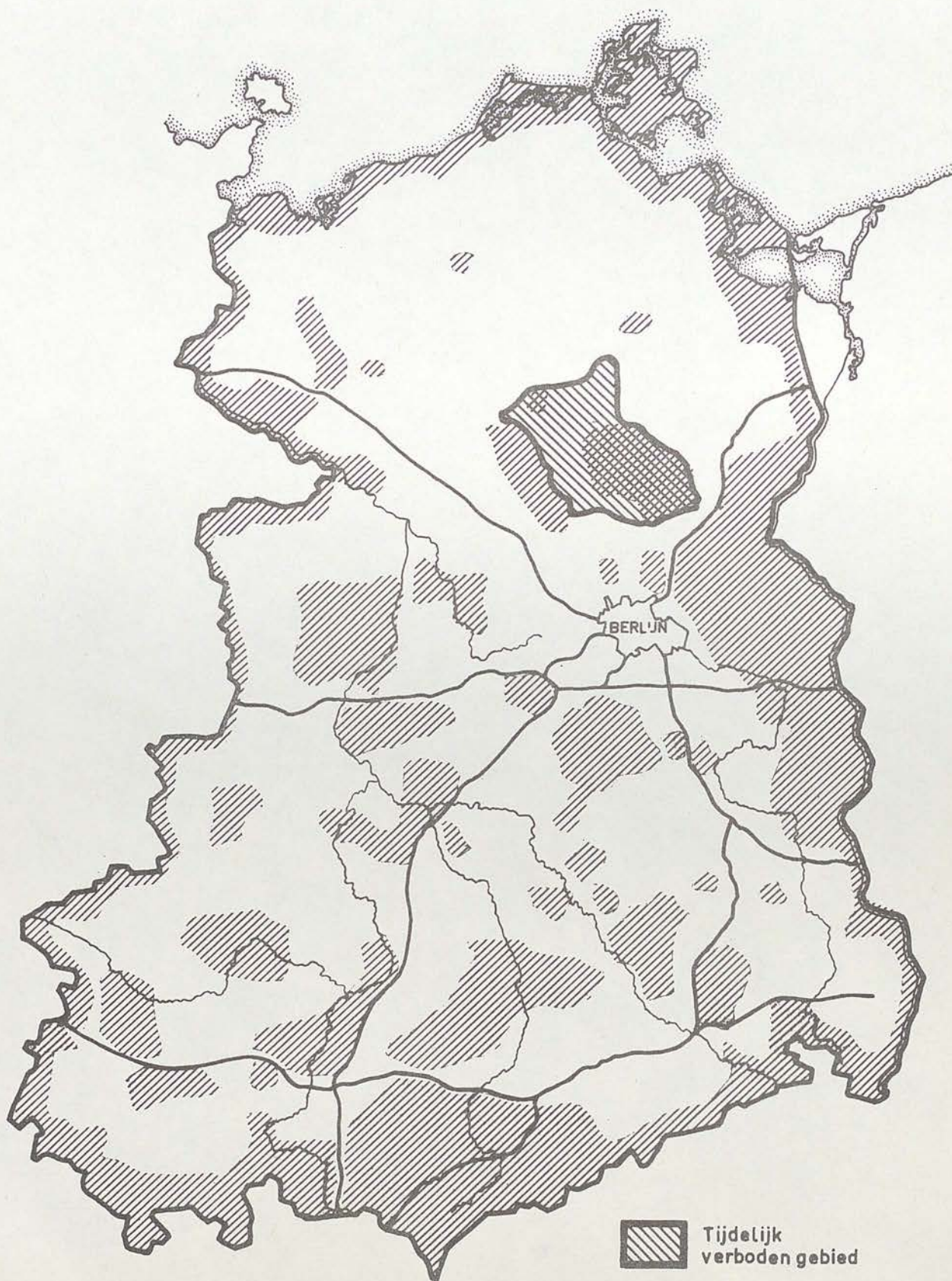
De voortstuwing van dit amfibische gevechtsvoertuig te water geschiedt d.m.v. de rupsbanden.

Geschatte gegevens:

bemanning	: 3 + 6	rijbereik:	450 km
gewicht	: 9 - 11 ton		
lengte	: 6.310 mm		
breedte	: 2.675 mm		
hoogte	: 2.005 mm		
bewapening	: 20 mm kanon, 7,62 mm mitr coax, AT-3 ("SAGGER")		
NBC bescherming	: ja		
snelheid te land	: 70 km/u		
te water	: 8 km/u		

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr11/75

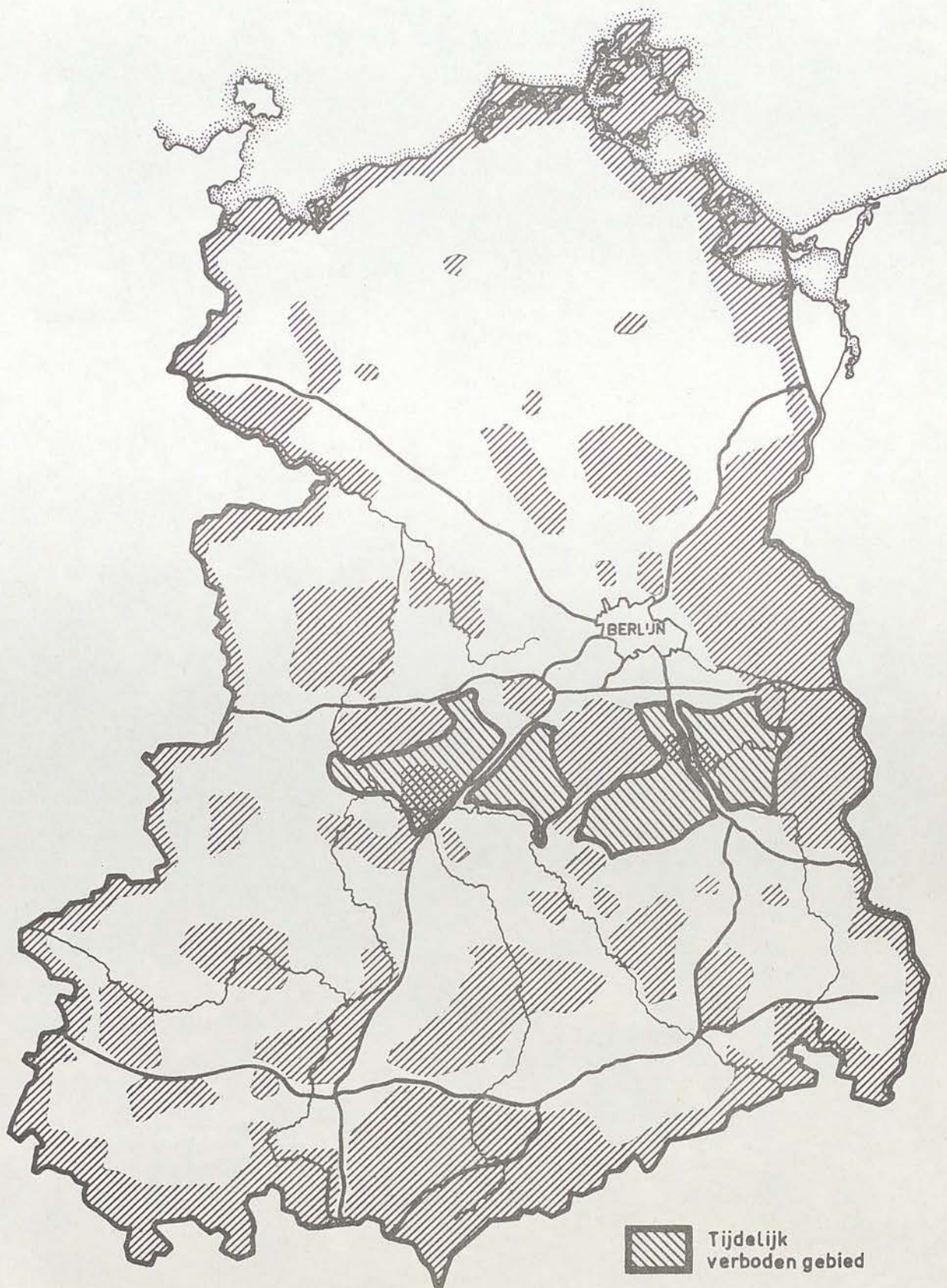
272400 a jul — 022400 a aug

- Tijdelijk verboden gebied
- Permanent verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr12/75

272400 a jul — 022400 a aug

- Tijdelijk verboden gebied
- Permanent verboden gebied

Hoofdstuk D: Oorlogspotentieel

Geheim

1. Wapenproductie Warschaupaktlandena. Sovjet-Unie

In 1974 werden er 500 tanks minder geproduceerd dan in 1973. De voornaamste oorzaak hiervan moet worden gezocht in de omschakeling van de produktie van T-62 op de nieuwe T-72.

Er werden in het totaal 2.500 tanks geproduceerd, waarvan 300 x T-72, 700 x M-1970, 1000 x T-62 en 500 x T-55.

Tussen 1960 en 1974 zijn er naar schatting 18.400 gepantserde personeelsvoertuigen geproduceerd van het type BTR-60. Een nieuwe gepantserde opvolger van deze BTR-60 zou in productie zijn genomen. Dit voertuig, op basis van de GAZ-71, zou lager, breder en langer zijn dan de BTR-60 en zou zijn uitgerust met twee sterkere motoren en een verbeterd loopwerk.

Door het in productie nemen van dit nieuwe voertuig, zou het aantal in 1974 vervaardigde BTR-60's zijn teruggelopen van 2.800 in 1973 tot 1.800 in 1974.

Het aantal geproduceerde BMP's is in 1974 gelijk gebleven aan dat van 1973, nl. 2.000.

Zowel in 1973 als in 1974 werden 1.500 BRDM-2's vervaardigd.

b. Polen

Zowel in 1973 als in 1974 bleef het aantal in Polen geproduceerde T-55's gelijk, nl. 600.

Een kleine terugloop is geconstateerd in de productie van de OT-64, waarvan er in 1973 450 werden gemaakt en in 1974 nog maar 400.

Er zijn nog geen aanwijzingen dat de BMP ook in Polen zou worden vervaardigd.

c. Tsjechoslowakije

Door omschakeling van de industrie van productie van de T-55 op T-62 is ook het aantal in Tsjechoslowakije vervaardigde tanks teruggelopen van 300 in 1973 naar 200 in 1974. Er werden in 1974 geen T-55's meer geproduceerd.

De productie van het aantal BMP's is opgelopen van 250 stuks in 1973 tot 400 stuks vorig jaar. Gelijk bleef de productie van het aantal OT-62 en OT-64, (respectievelijk 250 en 200 stuks).

d. Hongarije

Evenals in 1973, werden ook in 1974 500 verkenningsvoertuigen van het type FUG-70 vervaardigd.

e. Roemenië

Roemenië heeft in 1974 ongeveer 330 stuks BTR-60 geproduceerd, hetgeen 130 stuks meer is dan in 1973. Deze BTR-60 is een gemodificeerde versie van de Sovjet BTR-60.

Gezien de capaciteit van de fabriek te Moreni, is het niet te verwachten dat het aantal in 1974 geproduceerde voertuigen dit jaar sterk zal oplopen. De jaarlijkse productie is ongeveer 10% van de totale behoefte aan gepantserde personeelsvoertuigen bij de landstrijdkrachten.

(B-3) (G)

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-AfrikaDienstgeheim 1. Het Sinaï-akkoord

In de verslagperiode heeft het Sinaï gebied centraal gestaan in de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Minister Kissinger bleek in staat een akkoord te bewerkstelligen via zijn pendeldiensten tussen Egypte en Israël.

In juli heeft Egypte enkele malen druk uitgeoefend op Israël om de ontwikkelingen rond een troepenscheidingsakkoord niet te belemmeren. Zij deed dit middels de dreiging het VN mandaat voor de Sinaï, dat op 24 juli zou aflopen, niet te verlengen, terwijl op 27 juli door president Sadat direct met oorlog werd bedreigd.

In augustus werden de kansen op een akkoord groter. Twee Israëlische regeringsfunctionarissen vertrokken naar Washington om zich bezig te gaan houden met mogelijke formuleringen van een akkoord. In de tweede helft van de maand hervatte Kissinger zijn diplomatieke pendeldienst tussen Egypte en Israël wat uitmondde in het tweede troepenscheidingsakkoord.

De ontwikkelingen naar het akkoord hebben in het Midden-Oosten ook aanzienlijke protesten opgeleverd. In Israël roerde zich vooral het rechtse Likoed-blok, dat de onduidelijkheid van de Egyptische concessies benadrukt. In Egypte zijn het de officieren, die de oktober-oorlog van 1973 als een Arabische overwinning beschouwen, welke volgens hen door Sadat niet uitgebuit wordt. Vooral van de bondgenoten Syrië en Jordanië ondervindt Sadat kritiek. Zij verwijten hem dat hij zich door Kissinger heeft laten losweken van het Arabische eenheidsfront. Wat de grootmachten betreft, is de rol van de VS in het Midden-Oosten aanzienlijk toegenomen. De verhoudingen tussen de SU en Egypte waren de laatste maanden aanzienlijk verslechterd, wat een Egyptische toenadering tot de VS tot gevolg had.

(B-2) (R-W)

Commentaar: Het akkoord brengt slechts enige ontspanning in een deel van het Israëliisch-Arabische conflictgebied. Men moet het belang dan ook niet overschatten. De grote problemen, o.a.:

- a. de Arabische eis tot volledige teruggave van de sinds de juni-oorlog van 1967 door Israël bezette gebieden;
- b. de Palestijnse eis van een eigen staat en
- c. de Israëlische eis van veilige en erkende grenzen, blijven bestaan.

Het akkoord is een troepenscheidingsakkoord wat betekent dat hieraan geen directe politieke consequenties behoeven te worden verbonden waardoor een totale breuk van Egypte met de Arabische landen wordt voorkomen. Overigens is wel een harder standpunt van Syrië en Jordanië t.o.v. Israël te verwachten, welke landen zich samen met de PLO volledig buiten spel gezet voelen.

Tot slot zij gewezen op de onderlinge binding tussen Israël en de VS. Israël gaat belangrijke militaire en economische garanties van Amerika verkrijgen, waardoor het voor Israël de moeite waard werd van de olievelden van Aboe-Rodeis en de Mitla en Gidi-pas afstand te doen. Bovendien heeft Amerika het Rogersplan, dat voorzag in de ontruiming van door Israël bezette Arabische gebieden, laten varen.

Dienstgeheim 2. Syrië-Jordanië

Gedurende de laatste maanden is er tussen Syrië en Jordanië een groeiende politieke, militaire en economische samenwerking ontstaan. Eind juli vond de eerste vergadering in Jordanië plaats van het Gemeenschappelijke Hoge Comité voor Syrisch-Jordaanse Coördinatie. Van 18 tot 23 augustus bracht koning Hoessein van Jordanië een bezoek aan Syrië, waar gesproken zou zijn over:

- coördinatie van de standpunten t.a.v. Kissinger's bemiddelingspogingen;
- verduidelijking van de Jordaanse houding t.o.v. de PLO;
- voortzetting van de economische en culturele samenwerking;
- nauwere militaire samenwerking.

In een communiqué werd de vorming van een Hoge Syrisch-Jordaanse Bevelsraad, bestaande uit Hoessein en de Syrische president Assad, aangekondigd. (B-2) (R-W)

Commentaar: Syrië voelt zich na het Sinaï-akkoord grotendeels op zichzelf aangewezen. Er bestaat in Syrië vooral de vrees, dat bij een eventuele oorlog met Israël, de Israëliische troepen via het noorden van Jordanië Syrië zullen aanvalen. Om deze reden is een nauwere samenwerking vooral voor Assad erg belangrijk, terwijl koning Hoessein de garantie krijgt dat men bij welke "Midden-Oosten oplossing" dan ook, Jordanië zal moeten betrekken. Bij de PLO zal deze samenwerking tussen het de PLO toegenegen Syrië en het PLO vijandige Jordanië moeilijk vallen. De verwachtingen t.a.v. de samenwerking zijn in het algemeen niet hoog gespannen. Daarvoor zijn de verschillen tussen het op de SU steunende republikeinse Syrië en de op het Westen georiënteerde monarchie Jordanië te groot. Het lijkt veeleer een politieke beslissing, ingegeven door het toen naderende en inmiddels gereed gekomen Sinaï-akkoord om aldus een isolement te voorkomen en door de militair-strategische positie van Noord-Jordanië.

Deel III: Verre OostenDienstgeheim 1. Laos

Op 23 augustus heeft de communistische Pathet Lao de hoofdstad Vientiane in handen genomen en daarmee de feitelijke macht in het land verkregen. De regering met de neutralistische premier Soevanna Phoema blijft aan tot er nieuwe verkiezingen zijn gehouden. (B-2) (R-W)

Commentaar: De overname van het bestuur in Vientiane betekent het einde van een lange strijd om Laos, dat tijdens de 2e wereldoorlog in handen was van de Japanners en daarna van de Fransen. Tijdens de Vietnam-oorlog werd het vanwege het Noordvietnamese gebruik van de Ho-Tsji-Minhroute door de Amerikanen gebombardeerd. Sinds februari 1973 bestond er een coalitieregering van rechtsen, neutralisten en communisten.

De Pathet Lao is in mei begonnen met een offensief, dat zich aanvankelijk vooral richtte tegen de Amerikaanse invloed. Enige maanden geleden vluchtten de rechtsen uit Laos naar Thailand, waarmee van de coalitie-regering alleen de neutralisten en communisten overbleven. Het communistische offensief werd voortgezet wat in augustus resulteerde in een volledige communistische machtspositie in Laos.

Hoewel een groot deel van Indochina in communistische handen is gevallen, moet het niet onwaarschijnlijk worden geacht, dat de drie landen, Vietnam, Kambodja en Laos, de communistische grootmachten China en de SU voorshands tegen elkaar zullen trachten uit te spelen.

Hoelang China - i.v.m. de veiligheid aan haar zuidgrens - daarmee genoeg kan nemen, zal afhangen van het al dan niet door de SU voeren van acties om haar invloedssfeer in dit gebied uit te breiden.

Dienstgeheim 2. Kambodja-China

Op 15 augustus brachten de vice premiers Khieu Samphan en Ieng Sary van Kambodja een bezoek aan China. Dit bezoek volgde kort nadat er enige wijzigingen hadden plaatsgevonden in het Kambodjaanse kabinet: Ieng Sary en Son Sen werden naast Samphan vice-premier, terwijl de eerste belast werd met buitenlandse zaken en Son Sen met defensie. Beide nieuwkomers schijnen van Vietnamese afkomst te zijn en hun benoeming zou - in dat geval - gezien kunnen worden als een versterking van de Vietnamese positie in Kambodja .

(B-2) (Gr-R-W)

Commentaar: Een grotere Vietnamese invloed in Kambodja zou China niet welgevallig zijn. Peking is altijd bang geweest voor een overheersende positie van Hanoi in Indochina. De Kambodjaanse communisten hebben sterk op China geleund. Het bezoek van de vice-premiers aan China kan gezien worden als een indicatie dat althans voorlopig China voor Kambodja het belangrijkste steunpunt blijft. Dit ondanks de beleden officiële neutraliteitspolitiek, welke door Khieu Samphan voor zijn vertrek naar Peking nog eens werd onderstreept.